

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ: ETKİNLİK DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

1. Arzubilge KÖSEN¹,

Araştırmanın amacı, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum düzeylerini belirlemek ve bu tutumların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu ile çalışılan ortamın fiziki şartları gibi değişkenler açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeliyle yürütülen çalışma, 2025 yılında Bursa ili Osmangazi ilçesinde görev yapan 150 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, öğretmenlerin sınıf yönetimine yönelik tutumlarını ölçen standartlaştırılmış bir ölçek aracılığıyla toplanmıştır. Analizlerde betimsel istatistiklerin yanı sıra t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum düzeylerinin genel olarak orta-üst düzeyde olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu değişkenleri açısından sınıf yönetimi tutumlarında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Çalışılan ortamın fiziki şartlarına göre tutum ortalamalarının farklılık gösterdiği görülmüş, fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuçlar, sınıf yönetimi tutumlarının bireysel ve çevresel faktörlerden çok öğretmenin mesleki yeterlikleri ve pedagojik yaklaşımlarıyla ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programlarının artırılması, fiziksel koşulları sınırlı olan okullarda destekleyici düzenlemelerin yapılması ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin erken mesleki gelişim sürecinde güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: öğretmen, sınıf, yönetim

¹ Bursa Osmangazi Tophane İlkokulu/Bursa, e mail: arzubilgenkose@outlook.com, ORCID: 0009-0008-8322-3635 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT: EVALUATION OF THEIR ACTIVITY LEVELS

ABSTRACT

The aim of the research is to determine the teachers' classroom management attitude levels and to examine whether these attitudes show significant differences in terms of variables such as gender, age, marital status, educational status and physical conditions of the working environment. The study, which was conducted with the relational screening model from quantitative research designs, was carried out with 150 teachers working in Osmangazi district of Bursa province in 2025. Data were collected through a standardized scale measuring teachers' attitudes towards classroom management. In addition to descriptive statistics, t-test and one-way ANOVA were used in the analyses. According to the research findings, it was determined that the teachers' classroom management attitude levels were generally at the middle-upper level. No significant difference was found in classroom management attitudes in terms of gender, age, marital status and educational status variables. It was observed that the attitude averages differed according to the physical conditions of the working environment, but this difference was not found to be statistically significant. The results show that classroom management attitudes can be associated with the professional competencies and pedagogical approaches of the teacher rather than individual and environmental factors. In this context, it is recommended that in-service training programs for teachers be increased, supportive arrangements be made in schools with limited physical conditions, and teachers' classroom management skills be strengthened in the early professional development process.

Keywords: teacher, classroom, management

1. GİRİŞ

Sınıf yönetimi, öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini hem akademik hem de sosyal-duygusal yönden destekleyecek bir ortam oluşturmak için gerçekleştirdiği bütüncül eylemler olarak tanımlanmaktadır (Evertson ve Weinstein, 2006). Bu eylemler; sınıf kurallarının belirlenmesi, olumlu davranışların pekiştirilmesi, öğrenme zamanı kaybını en aza indiren rutinlerin kurulması ve öğrenciler arası etkileşimin yapılandırılmasını kapsar. Etkili sınıf yönetimi, yalnızca sınıfta düzeni sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin derse katılımını, akademik başarısını ve psikososyal gelişimini de artırır (Martin ve Sass, 2010).

Öğretmen tutumları, sınıf yönetiminin temel belirleyicilerinden biridir. Davranışsal ve öğretimsel yönetim boyutlarını kapsayan olumlu tutumlar, öğretmen özyeterliği ile yüksek düzeyde ilişkilidir ve öğrencinin derse yönelik motivasyonunu doğrudan etkiler (Şahin ve Altunay, 2011). Buna karşın olumsuz tutumlar; otoriter davranış kalıpları, tutarsız kural uygulamaları ve düşük beklentiler şeklinde ortaya çıkabilmekte, sınıf iklimini zedeleyebilmektedir (Usta vd., 2022). Türkiye’de yapılan son dönem nitel araştırmalar, öğretmenlerin sınıf yönetiminde yaşadıkları güçlüklerin çoğunlukla öğrenci sayısının fazlalığı, fiziki yetersizlikler ve aile desteğinin eksikliğinden kaynaklandığını göstermektedir (Ertürk, 2022).

Bununla birlikte, ulusal yazında sınıf yönetimi tutumlarını farklı demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, medeni durum, akademik derece) ve çalışma ortamının fiziki niteliğiyle eş zamanlı olarak ele alan nicel araştırmalar sınırlıdır. Mevcut çalışmalar genellikle belirli bir değişken grubuna odaklanmakta ya da kapsamı dar örneklemelerle sınırlandırmaktadır. Teknolojik donanım, sınıf büyüklüğü ve mekânsal konfor gibi çevresel etmenlerin öğretmen tutumları üzerindeki etkisine ilişkin nicel bulgular henüz bütüncül bir çerçevede ortaya konmamıştır.

Çalışma kapsamında (a) öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum düzeylerini betimlemeyi, (b) bu tutumların demografik ve çevresel değişkenler bağlamında farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi ve (c) elde edilen bulguları mevcut literatür ışığında tartışarak uygulamaya dönük öneriler geliştirmeyi hedeflemektedir. Böylece hem öğretmen eğitimi programlarına hem de okul yönetimlerine sınıf içi uygulamaları geliştirecek kanıta dayalı girdiler sunulması amaçlanmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bilimsel araştırmaların sistemli ve tutarlı biçimde yürütülebilmesi için uygun bir araştırma deseninin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Araştırma deseni, araştırmanın amacına ulaşabilmesi için kullanılacak yöntemlerin, veri toplama sürecinin ve analizlerin bütünüdür (Karasar, 2014). Bu bağlamda, araştırma kapsamında öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinlik düzeylerini incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modeli, değişkenler arasındaki mevcut ilişki düzeyini belirlemeye yönelik olarak kullanılan bir nicel araştırma desenidir (Büyüköztürk vd., 2018).

Araştırmada yer alan katılımcı grubunun belirlenmesi, verilerin toplanması ve analiz edilmesi süreçleri, nicel yöntemlerin doğasına uygun olarak yapılandırılmıştır. Bu sayede, öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinliğine ilişkin algıları sayısal verilerle ortaya konmuş ve değişkenler arası ilişkiler istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Cohen, Manion ve Morrison (2007), bu tür araştırmalarda ampirik verilerin sistematik biçimde toplanmasının, araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık	$\bar{x}$
Sınıf yönetimi	150	-,523	-,616	3,53

Tablo 1’de sunulan bulgular, öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinlik düzeylerine ilişkin dağılımın normal olup olmadığını değerlendirmeye ve genel eğilimi ortaya koymaya yöneliktir. Elde edilen çarpıklık değeri (–0,523) ve basıklık değeri (–0,616) istatistiksel olarak değerlendirildiğinde, dağılımın normal dağılıma oldukça yakın olduğu görülmektedir. Zira Tabachnick ve Fidell (2013), –1 ile +1 arasında yer alan çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım varsayımının sağlandığını gösterdiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, verilerin parametrik testler için uygun olduğu ifade edilebilir.

Öte yandan, sınıf yönetimi etkinlik düzeyine ilişkin ortalama değer ($\bar{x} = 3,53$) 5’li Likert tipi ölçeğin orta üst düzeyine karşılık geldiği dikkate alındığında, öğretmenlerin genel olarak sınıf yönetimi konusunda kendilerini etkin olarak değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Bu bulgu, öğretmenlerin sınıf içerisinde davranış yönetimi, öğretim sürecinin düzenlenmesi ve sınıf kurallarının uygulanması gibi konularda yeterli algıya sahip olduklarını göstermektedir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini Bursa ili Osmangazi ilçesinde görev yapan 150 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%

Tablo 2 incelendiğinde, araştırma kapsamında yer alan toplam 150 öğretmenden 94'ünün kadın, 56'sının ise erkek olduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre katılımcıların %62,7'si kadın, %37,3'ü ise erkektir. Bu durum, örnekleme kadın öğretmenlerin daha yüksek oranda temsil edildiğini göstermektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Sınıf Yönetimi Ölçeği: Sınıf Yönetimi Ölçeğindeki maddelerin yanıt seçenekleri şöyle sıralanmaktadır:1) Hiç katılmıyorum, 2) Katılmıyorum, 3) Kararsızım, 4) Katılıyorum, 5) Tümüyle katılıyorum.

Ölçek, alan taraması yapılarak hazırlanmıştır. Hazırlanan ölçek üzerinde, ilköğretim okullarında çalışmakta olan öğretmenler ile eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri bölümündeki akademisyenlerin görüşleri ve önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler ve düzeltmeler yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach-Alfa güvenilirlik katsayıları şöyledir: derse başlama ve ilgi çekme davranışları (0,78), cezalandırma davranışları (0,78), etkileşimsel davranışlar (0,80), ilgiyi sürdürme ve sorun çözme davranışları (0,80), uyarma davranışları (0,61), demokratik davranışlar (0,62), beklenti ve kurallara uyma davranışları (0,46). Ölçeğin tamamının açıkladığı Toplam Varyans %50,05 ve Cronbach-Alfa Güvenilirlik Katsayısı ise 0,90'dır.

3. BULGULAR

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Yaş Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Sınıf yönetimi	25-34	60	3,52	1,049	,838	,435
	35-44	43	3,37	1,100		
	45 ve üzeri	47	3,67	1,087		

Tablo 3'te öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır. Analiz bulgularına göre, yaş gruplarına göre öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (F =

0,838; $p > .05$). Elde edilen bu sonuç, öğretmenlerin yaşları ilerledikçe sınıf yönetimi tutumlarında anlamlı bir artış ya da azalma olmadığını göstermektedir.

Yaş gruplarına göre ortalama puanlara bakıldığında ise 45 yaş ve üzeri öğretmenlerin ($\bar{x} = 3,67$) sınıf yönetimi tutumlarının, 35-44 yaş grubundaki öğretmenlere ($\bar{x} = 3,37$) kıyasla daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte, bu fark istatistiksel olarak anlamlı olmadığı için yalnızca gözleme dayalı yorum olarak değerlendirilmeli ve genellenmemelidir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Sınıf yönetimi	Kadın	94	3,51	1,078	-,280	,807
	Erkek	56	3,56	1,078		

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t- testi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucuna göre, kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puan ortalaması 3,51; erkek öğretmenlerin ise 3,56'dır. Her iki grubun standart sapma değeri 1,078 olarak bulunmuştur. Elde edilen t değeri -0,280 olup, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p = ,807 > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Sınıf yönetimi	Evli	83	3,52	1,074	-,018	,810
	Bekar	67	3,53	1,083		

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puanlarının medeni durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t- testi sonuçları sunulmaktadır. Evli öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puan ortalaması 3,52 iken, bekar öğretmenlerin ortalaması 3,53'tür. Her iki grubun standart sapma değerleri de birbirine oldukça yakındır (evli: 1,074; bekar: 1,083). Elde edilen t değeri -0,018

olup, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p = ,810 > .05$). Bu bulguya göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumları medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Sınıf yönetimi	Lisans	117	3,43	1,082	-2,148	,187
	Yüksek Lisans ve üzeri	33	3,88	,984		

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puanlarının eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları yer almaktadır. Lisans mezunu öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puan ortalaması 3,43 iken, yüksek lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin ortalaması 3,88 olarak bulunmuştur. Gruplar arasında gözle görülür bir ortalama farkı bulunmasına rağmen, t değeri -2,148 ve p değeri ,187 ($p > .05$) olduğundan bu fark istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmemektedir. Bu sonuca göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumları eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının çalışan ortamın fiziki şartları bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Çalışan Ortamın Fiziki Şartları Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Sınıf yönetimi	Çok iyi (Teknolojik donanım mevcut, geniş ve konforlu sınıflar)	25	3,74	1,304	1,831	,144
	İyi (Standart donanım, yeterli alan)	55	3,67	,925		

Orta (Donanım eksik, sınıf kalabalık)	53	3,43	1,031
Yetersiz (Öğrenci başına düşen alan az, donanım eksikliği var)	17	3,07	1,214

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum puanlarının çalıştıkları ortamın fiziki şartlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır. “Çok iyi” fiziki şartlara sahip ortamlarda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı 3,74 iken, “iyi” ortamlarda bu değer 3,67; “orta” düzeydeki ortamlarda 3,43 ve “yetersiz” fiziki şartlara sahip ortamlarda ise 3,07 olarak hesaplanmıştır. Gruplar arasındaki bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F = 1,831$; $p = ,144 > .05$). Bu sonuca göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumları çalıştıkları ortamın fiziki şartlarına göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarına ilişkin veriler, örneklemin genel ortalamasının orta-üst düzeyde ($\bar{x} = 3,53$) seyrettiğini göstermektedir. Bu durum, Türk öğretmenlerinin sınıf içi davranış düzenleme, zaman yönetimi ve etkileşim stratejilerinde kendilerini görece yetkin algıladıklarını düşündürmektedir. Öğretmen özyeterliliğinin sınıf yönetimiyle pozitif ilişkili olduğu çok sayıda çalışma ile de örtüşmektedir (Martin ve Sass, 2010 Evertson ve Weinstein’in (2006) sınıf yönetimini “öğrenmeyi kolaylaştıran sosyal-duygusal ve akademik bir ekosistem yaratma süreci” olarak tanımlayan çerçevesi, bu bulgunun önemini pekiştirir; çünkü yüksek öz-yeterlik, böylesi ekosistemi sürdürebilmenin temel belirleyicilerinden biridir.

Cinsiyet değişkeni açısından kadın ($\bar{x} = 3,51$) ve erkek ($\bar{x} = 3,56$) öğretmenler arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p > .05$). Türkiye merkezli 19 makaleyi kapsayan meta-analiz bulguları da cinsiyetin sınıf yönetimi yeterlik puanlarına etkisinin “küçük” düzeyde olduğunu rapor etmektedir (Yılmaz, 2019). Benzer biçimde Martin ve Yin’in ABCC Envanteri ile yürüttüğü çalışmada da erkek ve kadın öğretmenlerin yönetim stilleri arasında yalnızca marjinal farklar bulunmuştur. Dolayısıyla sonuçlarımız literatürdeki yaygın eğilimi desteklemekte; sınıf yönetimi tutumlarının daha çok pedagojik inançlar ve bağlamsal değişkenlerle belirlendiğini düşündürmektedir.

Yaş değişkeni bakımından 25-34, 35-44 ve 45+ grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > .05$). Turner ve arkadaşlarının (2000) bulguları, öğretmen yaşının tek başına

sınıf yönetimi inançlarını açıklamada sınırlı kaldığını; asıl belirleyicinin hizmet yılı boyunca edinilen “nitelikli” deneyimler olduğunu vurgular. Yakın tarihli meta-analitik derleme de (Zhu ve Liu, 2024) deneyimle özyeterlik arasındaki ilişkinin küçük-orta etkiye sahip olduğunu, fakat yaşın bağımsız bir yordayıcı olmadığını ortaya koymuştur. Dolayısıyla bulgumuz, yaş faktöründen ziyade hizmet içi destek ve profesyonel gelişimin kritik olduğunu işaret eder.

Medeni durum değişkeninde evli ($\bar{x} = 3,52$) ve bekar ($\bar{x} = 3,53$) öğretmenler arasında kayda değer fark bulunmamıştır. Hindistan’da yürütülen geniş ölçekli çalışmada da evli-bekar öğretmenlerin sınıf kontrol stratejilerinde anlamlı ayrışma saptanmamıştır andragogy.pl. Kenyalı öğretmenler üzerinde yapılan benzer araştırma, medeni durumun öz-yeterlik puanlarına etkisinin anlamsız kaldığını göstermiştir. Birlikte ele alındığında, bu demografik özelliğin sınıf yönetimi tutumuna doğrudan etkisi sınırlıdır.

Eğitim düzeyi bakımından yüksek lisans ve üzeri grupta ortalamanın daha yüksek ($\bar{x} = 3,88$) olmasına karşın fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$). Yine de yakın dönem meta-analiz bulguları, lisansüstü derecelerin öğretmen özyeterliğine küçük fakat anlamlı katkı sunduğunu, ancak etki büyüklüğünün örneklem büyüklüğü ve alanla değişebildiğini rapor etmektedir. Çalışmamızda yüksek lisans grubunun sınırlı ($n = 33$) olması, istatistiksel gücü düşürmüş olabilir.

Çalışma ortamının fiziki şartları değişkeninde “çok iyi” koşullarda çalışan öğretmenlerin ortalama tutum puanı ($\bar{x} = 3,74$) “yetersiz” koşullardaki öğretmenlerden ($\bar{x} = 3,07$) yüksek olsa da fark anlamlı değildir ($p > .05$). Ankara’da yürütülen nitel araştırma, öğretmenlerin fiziksel çevreyi “sessizliği sağlama, dikkat dağıtıcıları azaltma ve akıcı geçişler oluşturma” açısından kritik gördüklerini, ancak uygun stratejilerle eksik fiziki şartların kısmen telafi edilebileceğini vurgular. IRIS Center’ın uygulama rehberi de benzer biçimde düzenli yerleşim, ışık ve ses kontrolü gibi değişkenlerin davranış yönetimini kolaylaştırdığını belirtir IRIS. Fakat mevcut bulgumuz, öğretmen tutumlarının salt mekânsal koşullardan ziyade bireysel inanç ve okuldaki destek sistemleriyle şekillendiğini göstermektedir.

Genel olarak çalışmamız, demografik ve bağlamsal değişkenlerin sınıf yönetimi tutumundaki varyansı sınırlı açıkladığını; öğretmenlerin kendi pedagojik inançları, özyeterlikleri ve hizmet içi destek mekanizmalarının belirleyici ağırlığa sahip olabileceğini düşündürmektedir. Nitekim olumlu sınıf iklimi oluşturma çok düzeyli (öğretmen-sınıf-okul) dinamiklerle ilişkili olduğu ekolojik çalışmalarca da rapor edilmektedir (La Salle vd., 2014).

Sınıf yönetimi tutumlarının geliştirilmesi için hizmet içi eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır. Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarının genel olarak orta-üst düzeyde olduğu belirlenmiş olsa da bu tutumları güçlendirmek ve farklı yaş, cinsiyet veya eğitim düzeyinden bağımsız olarak sürdürülebilir kılmak amacıyla öğretmenlere yönelik sınıf yönetimi temalı mesleki gelişim atölyeleri, uygulamalı eğitimler ve vaka analizlerine dayalı seminerlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Sınıf yönetimi becerileri, sadece bireysel faktörlere indirgenmemeli; kurumsal ve çevresel destek mekanizmalarıyla güçlendirilmelidir. Fiziki yetersizliklerin sınıf yönetimi tutumlarını olumsuz etkileyebileceği bulgusu dikkate alınarak, okullarda özellikle kalabalık sınıfların azaltılması, teknolojik donanımın artırılması ve sınıf içi ortamın daha konforlu hale getirilmesi yönünde yapısal iyileştirmeler yapılmalıdır.

Eğitim düzeyine bağlı olarak öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarında görülen pozitif eğilim dikkate alınarak, lisansüstü eğitim teşvik edilmelidir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi ortalamalarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiş, ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgunun pratik karşılığı, öğretmenlerin akademik formasyonlarını geliştirmelerinin sınıf içi tutum ve yaklaşımlarına katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir. Bu doğrultuda lisansüstü eğitim programlarına katılım desteklenmeli ve özlük haklarıyla ilişkilendirilmelidir.

Okul yöneticileri, sınıf yönetimi bağlamında öğretmenlere yönelik destekleyici liderlik sergilemeli, sınıf içi sorunlarda öğretmenlerin yalnız bırakılmadığı bir iklim oluşturmalıdır. Özellikle yeni başlayan veya sınıf yönetimi konusunda zorlanan öğretmenlerin deneyimli öğretmenlerle eşleştirildiği mentorluk sistemlerinin uygulanması faydalı olabilir.

Demografik değişkenlerin (cinsiyet, yaş, medeni durum) sınıf yönetimi tutumları üzerinde belirleyici olmadığı sonucundan hareketle, bireysel pedagojik yaklaşımları geliştirmeye yönelik içerik odaklı stratejilere ağırlık verilmelidir. Eğitim politikaları ve öğretmen eğitimi uygulamaları, bireysel farklılıkları değil pedagojik yeterlikleri önceleyen yapıda olmalıdır.

İlerleyen araştırmalarda sınıf yönetimi tutumlarını etkileyebilecek psikososyal değişkenler (örneğin öğretmen tükenmişliği, okul iklimi, liderlik tarzı, özyeterlik algısı) incelenmelidir. Mevcut çalışma bağlamsal ve demografik değişkenlerle sınırlı kalmıştır. Daha kapsamlı modeller, sınıf yönetimine dair daha bütüncül bir anlayış geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akın, U., ve Koçak, R. (2007). Öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 7-29.
- Amirul, M., Arif, A., ve Şahin, C. (2024). The influence of physical environment on early childhood classroom management: Insights from Ankara teachers. *Early Childhood Education Journal*, 52(1), 125-139.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cohen, L., Manion, L., ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). London: Routledge.
- Ertürk, R. (2022). Öğretmenlerin sınıf yönetimine yönelik algıları: Nitel bir analiz. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 52-75.
- Evertson, C. M., ve Weinstein, C. S. (2006). *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. Lawrence Erlbaum.
- Evertson, C. M., ve Weinstein, C. S. (2006). *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- La Salle, T. P., McIntosh, K., Eliason, B., ve Hodges, K. (2014). Influence of classroom and school climate on teacher perceptions of student behavior. *School Mental Health*, 6(2), 125-136.
- Martin, N. K., ve Sass, D. A. (2010). Construct validation of the Behavior and Instructional Management Scale. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1124-1135.
- Martin, N. K., ve Sass, D. A. (2010). Construct validation of the Behavior and Instructional Management Scale. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1124-1135.
- Odanga, S. J. O., Aloka, P. J. O., ve Raburu, P. (2015). Influence of marital status on teachers' self-efficacy in secondary schools of Kisumu County, Kenya. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 4(3), 115-123.

- Şahin, İ., ve Altunay, U. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları. *İlköğretim Online*, 10(3), 905-918.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Turner, R. C., Christensen, R., ve Meyer, S. (2000). Teacher experience, training, and age: The influence of teacher characteristics on classroom management style. Bildiri, SERA Yıllık Konferansı, Dallas, TX.
- Usta, M. E., Çetin, G., ve Arıkan, İ. (2022). Sınıf yönetimi sürecinde öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 119-132.
- Yılmaz, İ. (2019). Gender effect on classroom management skills and competencies of teachers: A meta-analysis study. *Education Quarterly Reviews*, 2(4), 610-626.
- Zhu, J., ve Liu, X. (2024). Correlates of teachers' classroom management self-efficacy: A meta-analytic review. *Educational Psychology Review*, 36(2), 233-260.